

Mikkelin kaupunki
Mikkelin Jätehuolto
Maaherrankatu 9 – 11
50100 Mikkeli

Lausunto Mikkelin seudun jätteiden loppusijoittamisen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

1. HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Mikkelin seudun jätteiden loppusijoittaminen, Mikkelin kaupunki/Mikkelin Jätehuolto, Raatihuoneenkatu 9-11, 50100 Mikkeli, yhteysviranomainen Etelä-Savon ympäristökeskus, arviointiselostus on toimitettu yhteysviranomaiselle 26.5.2003.

Ympäristövaikutusten arvioinnista (YVA) annetun lain (468/94, muutos 267/99) 4 §:n 1 momentin ja YVA-asetuksen (268/99) 6 §:n hankeluettelon kohdan 11 c mukaan ympäristönvaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan yhdyskuntajätteiden tai -lietteiden kaatopaikkoihin, jotka on mitoitettu vähintään 20 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle.

Arviointiselostus on hankkeesta vastaavan laatima asiakirja, jossa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista sekä yhtenäinen arvio niiden ympäristövaikutuksista. Arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä laatiman lausunnon perusteella hankkeesta vastaava voi hakea lupaa hankkeen toteuttamiselle. Viranomainen ei voi myöntää lupaa tai tehdä siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon.

Hanke edellyttää laajimmillaan kaatopaikkatoimintojen osalta ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan, laajennusalueen louhinnan osalta ympäristöluvan sekä maa-ainesottoluvan ja jätteenkäsittelylaitoksen osalta rakennusluvan.

Hankkeen tarkoituksena on toteuttaa Mikkelin seudun (Haukivuori, Hirvensalmi, Juva, Kangasniemi, Mikkeli, Mäntyharju, Pertunmaa, Puumala, Ristiina ja Suomenniemi) jätehuoltostrategiaa sekä selvittää koko aluetta palvelevan jätteiden loppusijoitusalueen ja Mikkelin jäteaseman sijoitusvaihtoehdot. Rakennettavan jätteiden loppusijoituspaikan tai nykyisen jäteaseman laajennuksen suunnitellaan palvelevan Mikkelin seutua vuoteen 2025 asti.

Jätteiden loppusijoitusalueen, jätteiden käsittely- ja hyödyntämistoimintojen ja jätteenkäsittelylaitoksen sijoittamisvaihtoehdot ovat Metsä-Sairilan toimiva jäteasema n. 5 km:n päässä Mikkelin keskustasta kaakkoon ja Tikkalan käytöstä poistettu kaatopaikka-alue n. 8 km:n päässä kaupungin keskustasta lounaaseen. Kolmannessa vaihtoehdossa Mikkelin seudulle ei rakenneta uutta jätteiden loppusijoitusalueutta. Jätteet vietäisiin jatkossa massapolttoon n. 100- 150 km:n säteellä Mikkelistä tai jos poltto ei toteudu, toimitettaisiin muualle loppusijoitettavaksi.

Arvioitavat vaihtoehdot ovat:

VE0: Hankkeen toteuttamatta jättäminen ja sen eri vaihtoehdot

Mikkelin seudulle ei rakenneta uutta jätteiden loppusijoituspaikkaa. Metsä-Sairilan jäteasemaa käytetään jätteen loppusijoittamiseen vuoteen 2007 asti voimassa olevan ympäristöluvan mukaisesti. Sen jälkeen Mikkelin seudulle ei loppusijoiteta jätettä. Tunnelikompostointilaitos jälkikypsytysalueineen ja pilaantuneiden maiden vastaanotto- ja käsittelyalue säilyvät Metsä-Sairilassa. Mikäli noin 100-150 km säteellä Mikkelistä ryhdyttäisiin jätteiden massapolttoon, tulisi tässä vaihtoehdossa Metsä-Sairilaan jätteen siirtokuormausasema, jossa jätteet siirrettäisiin lajittelemattomana keräysautoista suurempiin kuljetusvälineisiin. Mikäli massapolttolaitos ei toteudu, toimitetaan jätteet käsiteltäväksi Metsä-Sairilaan rakennettavaan jätteen käsittelylaitokseen ja kierrätyspolttoaineen valmistuslaitokseen. Hyötykäyttöön kelpaamaton jäte siirtokuormataan Metsä-Sairilassa ja toimitetaan muualle loppusijoitettavaksi.

VE1: Käsittely ja sijoittaminen, Metsä-Sairilan vaihtoehto

Jätehuoltotoiminnot sijoittuvat Metsä-Sairilan jäteasemalle käsittäen nykyiset toiminnot ja uusina toteutettavat toiminnot.

Nykyisiä toimintoja ovat:

- toiminnassa oleva kaatopaikka
- tunnelikompostointilaitos ja jälkikypsytyskenttä
- pilaantuneiden maiden vastaanotto- ja käsittelyalue
- nestemäisten öljyjätteiden vastaanotto ja välivarastointi
- pientuojien hyöty- sekä ongelmajätteiden vastaanotto ja varastointi.

Uusia toimintoja ovat:

- hyötyjätejakeiden välivarastointialue
- jätteenkäsittelylaitos/kierrätyspolttoaineen valmistuslaitos
- loppusijoitusalueen laajennus.

Nykyinen tasausallas tullaan alustavien suunnitelmien mukaan poistamaan käytöstä, kun likaisille suotovesille ja puhtaille pintavalumavesille rakennetaan erilliset altaat täyttöalueen pohjoispuolelle. Biojätteen ja puhdistamolietteen kompostointi jatkuu ja sitä laajennetaan ja tehostetaan tarvittaessa.

Metsä-Sairilan jäteaseman jätteiden loppusijoitusalue on nykyisellään n. 8,0 ha:n kokoinen.. Loppusijoitusalueutta laajennetaan kokonaispinta-alan muodostuessa sen osalta noin 7,0 ha:ksi. Laitokset ja tekninen huolto

edellyttävät n. 5,0 ha:n alueen. Kokonaispinta-alan tarve on näin ollen n. 20,0 ha.

VE2: Käsittely ja sijoittaminen, Tikkalan vaihtoehto

Vaihtoehto käsittää:

- vastaanottorakennuksen ja vaakatoimintojen rakentamisen
- jätteenkäsittelylaitoksen/kierrätyspolttoaineen valmistuslaitoksen
- jätteen loppusijoitusalueen rakentamisen
- pientuojien hyöty- ja ongelmajätteiden vastaanoton ja välivarastoinnin
- hyötyjätteiden varastointialueen
- nestemäisten öljyjätteiden vastaanoton ja välivarastoinnin.

Uutta loppusijoitusaluetta on suunniteltu siten, että se sijoittuu vanhan kaatopaikan pohjoispuolelle. Pinta-alaltaan uusi alue on vajaat 12 ha. Myös Tikkalan laajennusaluetta tullaan suunnitelman mukaan louhimaan ja täyttö etenee vaiheittain. Loppusijoitusalueen lisäksi Tikkalan alueelle rakennetaan tarvittavat teknisen huollon toiminnot. Alueen pohjoisosaan sijoitetaan uudet tasausaltaat vesien keräämistä varten ja likaiset suotovedet pumpataan jätevedenpuhdistamolle.

Tunnelikompostointilaitos jälkikypsytyalueineen ja pilaantuneiden maiden vastaanotto- ja käsittelyalue säilyvät tässä vaihtoehdossa Metsä-Sairilassa.

Hanke liittyy vaihtoehto 1:n toteutuessa Salosaari-Häyrylän osayleiskaavan muutoshankkeeseen ja Lemminkäinen Oyj:n louhinta-, murskaus- ja asfalttiasematoimintaan.

2. ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiselostuksen vireilläolosta on ilmoitettu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain ja asetuksen määräysten mukaisesti Mikkelin kaupungin ilmoitustaululla ja pyydetty Mikkelin kaupungin ja muiden keskeisten viranomaisten lausunnot. Vireilläolosta on ilmoitettu Länsi-Savo-lehdessä ja Mikkelin Kaupunkilehdessä. Hankkeesta vastaavan toimesta on järjestetty yleisölle esittelytilaisuus 8.5.2003 Mikkelin Rantakylä-talossa.

3. YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPI- TEISTÄ

Lausuntoja on annettu 2 kpl. Mielipiteitä on esitetty 14 kpl. Luettelo lausunnonantajista ja mielipiteiden esittäjistä on liitteenä.

Lausunnot

Itä-Suomen lääninhallitus toteaa arviointiselostuksen olevan esitystavaltaan selkeän ja eri asiakokonaisuudet ovat siitä helposti haettavissa. Esitetyt arviot selkeitä ja perusteltuja. Arvioinnissa käytetyt arviointimenetelmät ovat tarkoitukseensa sopivia.

Arviointiselostuksessa on kuitenkin tehty eräitä rajoituksia joiden seurauksena osa ihmisiin kohdistuvista vaikutuksista on arvioitu puutteellisesti tai jäänyt kokonaan arvioimatta.

Seuraavissa kohdissa on esitetty ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa havaitut merkittävimmät täydennystarpeet.

1. Hankkeen toteuttamisvaihtoehtojen kuvaus

Hankkeesta on yhdenmukaisesti kuvattu vaihtoehtojen VE1 Ja VE2 vaiheittainen rakentaminen sekä samanaikaisesti tapahtuva jätteiden käsittely ja niiden loppusijoittaminen.

Jätteiden siirtäminen Mikkelin seudun ulkopuolelle (vaihtoehto VEO) ja sen mahdollinen päätyminen on kuvattu (ja arvioitu) osittain puutteellisesti. Tämän vuoksi eri vaihtoehtojen vaikutuksia ei voi vertailla yhtäläisin perustein.

2. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi on tehty pääasiassa asiantuntija-arvioina (mm. pöly-, haju- ja liikennevaikutukset). Näiden vaikutusten aluerajaukset on tehty varsin suppeiksi olettaen että nykyisin käytävissä olevat haittojen torjuntatoimenpiteet on tehty ja ne toimivat oletetulla tavalla Muilta laitoksilta saadun kokemuksen mukaan haitta-alueet voivat ajoittain olla arviointiselostuksessa esitettyä laajempia monista eri syistä.

Hajuhaitta-alueen nykyistä laajuutta olisi ollut mahdollista arvioida myös haastattelututkimuksella ja/tai hajupaneelin avulla sekä arvioida hajuhaitta-alueen tulevaa laajuutta vertaamalla laitosta muihin vastaaviin laitoksiin.

Melualueselvityksiä on tehty laskennallisesti. Laskelmia olisi ollut mahdollista osittain täydentää mittaamalla nykyisen toiminnan aiheuttamia melutasoja Metsä-Sairilassa.

Sosiaalisten vaikutusten arviointi on jäänyt puutteelliseksi. Arviointiselostuksessa on vain vähän vertailukelpoisia tietoja eri toteuttamisvaihtoehtojen sosiaalista vaikutuksista. Esimerkiksi kysely- ja haastattelumenetelmillä tai muilla asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia lisäävillä menetelmillä olisi voitu koota monipuolisemmin tietoja hankkeen toteuttamisesta johtuvista alueiden käyttörajoituksista, vaikutuksista virkistys- ja harrastustoimintoihin, alueen imagoon ja ennakkopelkoihin, sekä myös hankkeen myönteisistä vaikutuksista. Näillä perusteilla arvioituina hankkeen vaihtoehdot ilmeisesti poikkeavat toisistaan merkittävästi.

Arviointiselostuksessa ei ole käsitelty kaikkia niitä jätteidenkäsittelymenetelmiä, joita ehkä myöhemmin käytetään kyseisellä jätteiden käsittelypaikoilla. Näiden menetelmien käyttöönotosta johtuvien vaikutusten arviointi on sen vuoksi jäänyt tekemättä.

3. Haitallisten vaikutusten vähentäminen ja seurantaohjelma

Arviointiohjelmassa nyt kuvattujen toimintojen aiheuttamien ihmisiin kohdistuvien vaikutusten torjuntatoimenpiteet ovat ilmeisesti riittäviä ter-

veyshaittojen torjumiseksi mikäli ne toteutetaan ja ylläpidetään arviointiselostuksessa esitetyllä tavalla

Metsä-Sairilassa tulisi kuitenkin hajuhaitta-alueen laajuutta ja hajuhaitan pysyvyyttä tarkemmin selvittää ja seurata esimerkiksi haastattelututkimuksella ja/tai hajupaneelin avulla. Nämä toimenpiteet voidaan toteuttaa ympäristölupaprosessin yhteydessä.

Tiehallinto/Kaakkois-Suomen tiepiiri esittää lausuntonaan, että

- Selostuksessa on huomioitu tärkeimmät liikenteelliset vaikutukset hankkeen toteuttamisesta.
- Tiepiirin jätehuollon yhteistyö Mikkelin seudun kuntien kanssa on sujunut hyvin ja sen toivotaan jatkuvan.
- Tiehallinnon levähdysalueille tulee jonkin verran isokokoisia jätteitä, mutta niiden määrä ei ole ollut kovin suuri verrattuna esim. Kymenlaakson alueella levähdysalueille tulevien yhdyskuntajätteiden aiheuttamaan ongelmaan.
- Liikenteen päästöjen kannalta mahdollisimman lyhyen kuljetuksen vaativa vaihtoehto on erityisesti raskaiden kuljetusten osalta paras vaihtoehto.
- Puhtaita jätemaita voisi nykyistä paremmin ohjata hyötykäyttöön kuten esim. meluvalleihin.
- Kantatie 62:lle suunnitellun kevyen liikenteen väylän tarve korostuu erityisesti raskaan liikenteen lisääntyessä. Kyseinen jalankulku- ja pyörätie ei kuitenkaan ole tiepiirin lähiajan ohjelmissa.

Mielipiteet

Björn-Eric Svensson esittää 19-kohtaisessa mielipiteessään, että se koskee vaihtoehtoa VE1 ja vaihtoehtoja VE0 ja VE2 siltä osin kuin toimintoja on tarkoitus sijoittaa Metsä-Sairilaan. Seuraavassa on lyhyesti esitetty kunkin kohdan sisältö ja mahdollinen yksilöity vaatimus:

- 1) Lähtökohtana hankkeesta vastaavalla on toteuttaa Metsä-Sairilan vaihtoehto eli VE1.
- 2) Metsä-Sairilan jäteaseman ja sen laajenemisen hättävaihtoehtoja vähätellään voimakkaasti YVA- arviointiselostuksessa. Esimerkiksi Riuttalan leirikeskus teki kaatopaikan ja sen laajenemisesta johtuen poismuuttopäätöksen. Metsä-Sairilan jäteasema ja sen laajentuminen ja levittäytyminen virkistysalueelle on vaikuttanut erittäin kielteisesti alueen ympäristöoloihin. Vaatimuksena kompostointilaitoksen ja pilaantuneiden maiden käsittelykentän siirtäminen pois jäteasemalta.
- 3) Selostuksen kohdassa 2.5.1 on 6 lupatilanteeseen liittyvää virhettä. Vaatimuksena hän esittää, että mahdollista ympäristölupaa haettaessa on lupatilanne ilmoitettava oikein. YVA- arviointiselostusta on korjattava.
- 4) Selostuksen sivulla 66 on vakava virhe, kun siinä todetaan, että Lemminkäinen Oyj:n ympäristölupahakemusasia on palautettu Etelä-Savon ympäristökeskukseen, joten lupahakemusasian käsittelyä jatketaan YVA- menettelyn päättymisen jälkeen. Hän toteaa, että asiasta on valitettu Korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

- 5) Koko Metsä-Sairilan jäteaseman nykytoimintaan tulee toteuttaa YVA-menettely tai täydentää vireillä olevaa YVA-menettelyä, koska toiminnan jatkaminen loppusijoittamalla yli 20 000 tonnia/vuosi edellyttää YVA- menettelyä ja uutta lupaa. Loppusijoitusmäärää 20 000 tonnia/vuosi ei saa ylittää ennen kuin uusi lupa mahdollisesti on myönnetty.
- 6) YVA- arviointiselostusta on täydennettävä selvityksellä missä määrin Metsä-Sairilan alue täyttää kaatopaikkapäätöksen 861/1997 ehdot.
- 7) Uusi kaatopaikka ei miltei osin saa sijaita vanhan kaatopaikan päällä.
- 8) YVA-arviointiselostusta on täydennettävä koskien käytetyn tekniikan BAT-kelpoisuuden arviointia.
- 9) Metsä-Sairilan kaatopaikan laajennusalueita on otettu käyttöön pohjaa tiivistämättä.
- 10) YVA- arviointiselostusta on täydennettävä koskien kompostointialueen alle loppusijoitettujen voimakkaasti arseenipitoisten massojen ympäristövaikutuksia ja riskejä sekä lyhyellä että pitkällä tähtäimellä.
- 11) Melulaskelmassa olevat virheet, puutteet ja epämääräisyydet on korjattava. Erot mielipiteen esimerkeissä 1 – 3 esittämiinsä likiarvolaskelmiin on selvitettävä. Melulaskelma on tehtävä Lemminkäinen Oyj:n lähtöarvoilla.
- 12) Kompostointialueen hajuselvitystä on laajennettava. On selvitettävä missä määrin lemut johtuvat kapasiteetin (5900 tonnia/vuosi) ylityksestä, huonosta tekniikasta ja liian raa'an ja haisevan kompostimassan siirtämisestä jälkikypsytyskentälle. Hajun leviämistä on tutkittava hajun leviämismallia käyttäen.
- 13) On arvioitava vuonna 2002 loppusijoitettujen PAH- yhdisteillä pilaantuneiden maa-ainesten ympäristövaikutukset lyhyellä ja pitkällä tähtäimellä.
- 14) Laajennusalueella 4 oleva ongelmajätteiden kaatopaikka on eristettävä muista kaatopaikoista ja pidettävä suunnitelmissa koko ajan erillään.
- 15) Pohjavesien pilaantumista on selvitettävä laajasti arviointiselostuksen täydennyksessä. Uusien pohjaveden tarkkailupisteiden pitoisuudet on julkistettava YVA-arviointiselostuksen täydennyksessä.
- 16) Rakentamisvaiheen vaikutukset kompostointialueen alla olevaan arseenilaattaan ja vanhan jätetäyttöalueen pohjaan on selvitettävä.
- 17) Liito-oravien kulkureitit selvitettävä.
- 18) Laadittava kattava lokkiselvitys.

19) Sairilan kylän ja Salosaaren 22.4.2003 esitettyjen vaatimusten toistaminen (58 kpl yksilöityjä vaatimuksia).

Björn-Eric Svensson täydensi vielä kahdesti mielipidettään. Seuraavassa on lyhyesti esitetty täydennettyjen kohtien sisältö ja mahdollinen yksilöity vaatimus:

Vaatimus YVA-arviointiselostuksen täydentämisestä, siten että se heijastaa todellisen maisemakuvassa tapahtuvan muutoksen ja huomioi voimassa olevan oikeusvaikutteisen Salosaari-Häyrylän osayleiskaavan määräykset. Arviointiselostus ei tältä osin ole riittävä.

Vaatimus YVA-arviointiselostuksen täydentämisestä melun terveydellisillä vaikutuksilla.

Vaatimus YVA- arviointiselostuksen korjaamisesta lisäämällä sivulle 78 teksti:

”Metsä-Sairilan kompostointialue ja pilaantuneiden maiden käsittelylaitoksen alue on varattu Tornimäen retkeily- ja virkistysalueeksi kaavamerkinnällä VR. Ympäristö-ministeriö on sen päätöksellään 15.2.1980 virallisesti vahvistanut.

Seutukaavassa ei Metsä-Sairilassa ole lainkaan varausta kompostointialuetta varten. Ainoa Mikkelin kaupungin alueella sijaitseva kompostointialueen varaus on Tuskussa. Ympäristöministeriö on sen päätöksellään 18.2.2000 virallisesti vahvistanut. Tältä osin toiminta Metsä-Sairilassa ei lainkaan perustu virallisesti vahvistetun seutukaavan mukaisiin aluevarauksiin eikä rakentamismääräyksiin. Myös oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alue on varattu virkistyskäyttöön merkinnällä VR.”

Iiris ja Petri Rantanen yhtyvät mielipiteessään Björn-Eric Svenssonin mielipiteen kohtiin 2, 6, 8, 9, 10, 11, 12 ja 15.

Raili Relander ja 69 muuta yhtyvät mielipiteessään Björn-Eric Svenssonin mielipiteen kohtiin 2, 6, 8, 9, 10, 11, 12 ja 15.

Anneli ja Veli-Ville Varneslahti yhtyvät mielipiteessään Björn-Eric Svenssonin mielipiteen kohtiin 2, 6, 8, 9, 10, 11, 12 ja 15.

Kirsi Relander yhtyy mielipiteessään Björn-Eric Svenssonin mielipiteen kohtiin 2, 6, 8, 9, 10, 11, 12 ja 15.

Jyrki ja Maarit Relander yhtyvät mielipiteessään Björn-Eric Svenssonin mielipiteen kohtiin 2, 6, 8, 9, 10, 11, 12 ja 15.

Jari ja Anne Alkiomaa yhtyvät mielipiteessään Björn-Eric Svenssonin mielipiteen kohtiin 1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15 ja 16.

Pentti Auersalo Kiinteistöyhtymän Pentti Auersalo, Raimo Auersalo, Jorma Auersalo ja Liisa Seppänen puolesta yhtyy mielipiteessään Björn-Eric Svenssonin mielipiteen kohtiin 1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15 ja 16.

Eila Buhr yhtyy mielipiteessään Björn-Eric Svenssonin mielipiteen kohtiin 1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15 ja 16.

Marja Jell-Kosonen yhtyy mielipiteessään Björn-Eric Svenssonin mielipiteen kohtiin 1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15 ja 16. Lisäksi hänen mielestään liito-orava kuuluu uhanalaisiin eliölajeihin, joiden pesimäpaikkoja sekä liikkuma-alueita on EU-direktiivien mukaan ehdottomasti suojeltava, jota tosiasiaa ei ole huomioitu arviointiselostuksessa. Hänen porakaivonsa pH-arvo on laskenut arvosta 9,4 arvoon 5,6 ja mangaaniarvo on ylittänyt suositellun rajan, jotka seikat todistavat Mikkelin kaupungin lainvastaisesta kaatopaikkatoiminnasta aiheuttaen vakavia terveydellisiä haittoja.

Ilkka ja Tuija Pietiäinen vaativat, että ympäristökeskuksen tulee lausunnossaan ottaa huomioon kaikki määräaikaan mennessä jätetyt mielipiteenilmaisut riippumatta siitä millä etäisyydellä haitankärsijän kiinteistö sijaitsee. Lausunnossaan ympäristökeskuksen tulee erityisesti tuoda julki kuinka olemassa olevaa lainsäädäntöä on noudatettu ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä. Samoin tulee lausunnossa ilmetä kuinka voimassaolevaa lainsäädäntöä on tulkittu. Laittomuudet ja puutteet on avoimesti kirjattava lausuntoon sekä tehtävä arvio jatkotoimenpiteistä.

He vaativat myös ettei uusia ympäristölupahakemuksia oteta käsittelyyn eikä myönnetä ennen kuin Metsä-Sairilaan liittyvät jo vireillä olevat asiat on käsitelty niin, että niistä on saatu lopullinen ratkaisu.

Hannu Loponen omasta ja tilayhtymän Aulis, Ahti, Hannu, Enni ja Veikko Loponen, Inkeri Tamminen, Kaisa Holm, Raili Holopainen ja Armas Loposen jakamattoman kuolinpesän puolesta toteaa, että arviointiselostus ei täytä lainsäädännön eikä valitusviranomaisen asiassa tekemän päätöksen asettamia vaatimuksia seuraavista syistä:

- selostus keskittyy edelleenkin jäteasematoimintaan ja siitä aiheutuviin haittoihin
- YVA-lainsäädännön edellyttämiä perusselvityksiä ei ole tehty
- keskeisiä käsitteitä ja terminologiaa ei ole kaikilta osin määritelty
- tarkastelun kohteeksi otetut asiat on valittu liian suppeasti
- faktatiedoissa on runsaasti virheitä ja puutteita
- haittoja vähätellään ja eri toiminnoista aiheutuvien haittojen yhteisvaikutuksia ei ole arvioitu.

Hän on myös sitä mieltä, että ympäristökeskus ei voi toimia asiassa YVA-lainsäädännön tarkoittamana yhteysviranomaisena, koska on rahoittanut Mikkelin seudun jätestrategiaa ja ollut mukana sen laatimisessa. Lopuksi hän toteaa, että selostus on lainvastainen ja YVA-menettely siten käynnistettävä uudestaan.

Eero Hämäläinen tuo mielipiteessään voimakkaasti esiin sen, että melulaskelmat ovat vääristeleviä. Porauksen äänen vaimenemattomuuden pitäisi näkyä melukartoissa. Laskevat jyrkänteet on määritelty nouseviksi ja kolmea täysin selvästi erottuvaa ns. melukanjonkia ei ole hänen mukaansa edes huomattu. Puustoa vaimennustekijänä ei pitäisi huomioida ainakaan siellä missä sitä ei ole. Melun impulssimaisuutta ei ole huomioitu. Melulaskelmia pitäisi tehdä myös tuulisuudeltaan epäedullisissa olosuhteissa. Melusuuretta eli ekvivalenttitasoa ei selostuksessa ole mainittu. Meluval-

lien suojaavaan vaikutukseen hän ei usko, koska tuottavaan liiketoimintaan pyrkivät urakoijat eivät säilytä myytävää materiaalia. Hevoset reagoivat hänen mukaansa voimakkaaseen pientaajuiseen meluun ja tärinään. Edelleen hän epäilee kompostointikentän kestävyyttä tärinän aikana sekä uskoo kaatopaikan täyttöalueen pohjan vuotavan tärinän takia. Mainittujen haittojen takia ei hankkeen vaihtoehtoja voida toteuttaa.

Kalevi ja Sirkka Autio esittävät mielipiteessään seuraavia vaatimuksia:

- selostusta tulee täydentää siten, että hallinto-oikeuksissa meneillään olevat oikeusprosessit sekä Etelä-Savon ympäristökeskuksessa käsiteltävinä olevat valitukset ja vireillepanoesitykset tuodaan esiin
- selostusta on muutettava siten, että vaihtoehdosta VE0 poistetaan kallion louhintaa ja murskaus ym. niihin liittyvät toiminnot.
- selostusta tulee täydentää siten, että Metsä-Sairila-vaihtoehdossa VEI louhintaa ja kivenmurskausta ei esitetä rakentamisen aikaisena toimintana vaan pysyväisluonteisena toimintana.
- selostusta tulee täydentää siten, että mainitaan Riuttalan leirikeskuksen poismuutto kaatopaikan ja sen laajenemisen takia.
- selostusta tulee täydentää siten, että mainitaan Lemminkäinen Oyj:n lupakäsittelyn jatkoon riippuvan Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä ja että käsittely jatkuu KHO:n päättämässä viranomaisessa, joka on joko Itä-Suomen ympäristölupavirasto tai Etelä-Savon ympäristökeskus.
- selostusta tulee täydentää siten, että siinä todetaan Voudinpolun ja sen ympäristön muuttamisen vaativan tekeillä olevan Salosaa-ri-Häyrylän osayleiskaavan muutoksen lainvoimaisuuden. Myös Konikallion näköalapaikan maiseman tuhoutuminen tulee tuoda esiin.
- selostuksessa esitettyä pohjavesiselvitystä tulee täydentää Samassa yhteydessä uusien pohjaveden mittauspisteiden mittaustulokset pitää julkistaa.
- selostuksen melulaskelmien tulokset eivät ole uskottavia. Laskelmat tulee uusida Lemminkäinen Oyj:n ilmoittamilla toiminta-ajoilla ja melulähteiden lähtöarvoilla siten, että liikkuvien melulähteiden sijainti vastaa myös todellisuudessa esiintyviä epäedullisia paikkoja. Tulokset on ilmoitettava tapauksissa, joissa poraus sijaitsee kallioiden korkeimmissa kohdissa ja joissa rikutusta ja murskausta ei voida suorittaa meluesteen takana. Kukin ilmansuunta on tarkasteltava erikseen. On otettava huomioon, että myös jäteasema-alueen länsipuolella on virkistysaluetta, jolla sallittu melutaso on enintään 45/40 dB.
- selostusta tulee täydentää siten, että hajuongelmien hallitsemiseksi esitetään todellisia ratkaisumahdollisuuksia.
- selostusta tulee täydentää selvityksellä siitä, miten liito-oravat sietävät vuosia kestävästä räjäyttelystä ja sen aiheuttamaa tärinää sekä kallion porausta, rikutusta ja murskausta. Lisäksi liito-oravien kulkureitit on selvitettävä.

4. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

4.1 Hankekuvaus

Tiedot hankkeesta myös siihen liittyvine rajauksineen sekä hankkeesta vastaavasta ilmenevät selostuksesta selkeästi. Hankkeen tavoitteet ja tarkoitus on kuvattu ja ne on perusteltu. Jätehuollon keskittämisen tuomat kustannussäästöt ja tehokkuus sekä jätehuoltoon nykyisellään ja tulevaisuudessa kohdistuvat taso- ja laatuvaatimukset ovat perustelun pohjana ja ovat päteviä.

Hankekokonaisuus on täsmentynyt ja selostuksesta ilmenevät kaikki nykyiset ja suunnitellut toiminnot sijoittumisineen. Selostuksessa on esitetty tiedot hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin – maankäytön suunniteluun ja kiviaineksen louhintaan, murskaukseen ja asfalttiasemaan sekä suotovesien johtamiseen jätevedenpuhdistamolle.

Hankkeen maankäyttötarve ja tekniset ratkaisu sekä kuvaus liikenteestä, ihmisten elinoloista ja viihtyvyydestä ja terveysvaikutuksista sekä arvio jätteiden ja päästöjen laadusta ja määristä on pääsääntöisesti esitetty selostuksessa riittävästi niin, että vaikutusten selvittäminen on ollut mahdollista. Metsä-Sairila-vaihtoehdon osalta viitataan suunnittelujaksoksi 2003 – 2025, mutta esimerkiksi jätteiden määrän osalta kaikissa vaihtoehtoisissa mitoitusajankäytössä käytetään 18 vuotta. Jätteiden käsittely ja loppusijoittaminen ovat keskeinen osa suunniteltavaa hanketta. Jätehuolto on ympäristönsuojelun sektoreista se osa-alue, joka edelleen elää voimakasta kehityskautta ja johon kohdistuu huomattava määrä tiukentuvia vaatimuksia. Selostuksessa on käytetty runsaasti tekstiä useiden epävarmuustekijöiden pohtimiseen (mm. esikäsittelyn terminologinen määrittely, jätteenpolton laatuvaatimukset, biojättestratégia jne.). Näin ollen Etelä-Savon ympäristökeskus pitää perusteltuna sitä, ettei hankkeen koko elinkaarta voida jätteiden määrän ja laadun osalta arvioida, vaikka juuri niillä on useita keskeisiä ympäristövaikutuksia.

Selostuksessa ei ole esitetty tarkkoja tietoja hankkeen suunnittelu- ja toteuttamisaikataulusta. Sijoituslaajennuksista on mainittu VE1- ja VE2-vaihtoehdon osalta vaihteittainen noin 15 vuoden toteutusajanjakso.

4.2 Vaihtoehtotarkastelu

Arvioitavien vaihtoehtojen valinta on tehty ohjelmavaiheessa eikä valintaa ole erikseen perusteltu selostuksessa. Vaihtoehdot perustuvat kuitenkin 1970- ja 1980-luvuilla tehtyihin maankäytön suunnitteluratkaisuihin, Mikkelin seudun jätehuoltostrategiaan ja Etelä-Savon alueelliseen jättesuunnitteluun. Sen sijaan selostuksessa on esitetty – tosin perustelematta – rajaukset siitä mitä ympäristövaikutusten arviointi ei pidä sisällään: jätteiden keräilyä ja kuljetusta, muualla käsittelyn ja sijoittamisen vaikutusten arviointia eikä jätteen polton vaikutuksia. Koska hankkeessa on kysymyksessä nimenomaisesti jätteen loppusijoittamisesta etukäteen sijainniltaan tarkkaan määritetyissä kohteissa, voidaan rajoituksia pitää tarkoituksenmukaisina.

Arviointiohjelmasta annetuissa lausunnoissa ja mielipiteissä esitettiin, että selostuksessa tulisi arvioida lisää vaihtoehtoja joko lisäämällä neljäs vaihtoehto tai tekemällä erillistarkastelu nollavaihtoehdon yhteydessä, lisää-

mällä neljäs vaihtoehto, jossa molempia jätealueita käytettäisiin osin yhtä aikaa, ottamalla mukaan neljäs vaihtoehto, jossa kaikki toiminnot sijoitettaisiin Mikkelin Jätehuollon yhteistyöalueelle Mikkelin kaupungin rajojen ulkopuolelle tai määrittämällä nollavaihtoehto tarkasti, siten että se edustaisi vaihtoehtoa, jossa jätteet ja kompostointilaitoksen lietteet poltetaan. Hankkeesta vastaava on päätenyt ratkaisuun, jossa nollavaihtoehtoon yhteydessä on tehty erillistarkastelu – massapoltto n. 100 – 150 km:n säteellä tai loppusijoittaminen muualla. Etelä-Savon ympäristökeskuksen mielestä tämän tarkempaan erittelyyn ei välttämättä ole aihetta ja nollavaihtoehtoon määrittely ja kuvaus on siten riittävä.

Eri vaihtoehtoja on Etelä-Savon ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan käsitelty tasapuolisesti. Jotta pohjaveden laadusta olisi ympäristövaikutusten arvioimisen pohjatiedoksi saatu parempi selvyys, asennettiin sekä Metsä-Sairilaan että Tikkalaan uusia pohjavesiputkia. Kaikkia muita kuin rakentamisen aikaisia vaikutuksia on tarkasteltu myös nollavaihtoehtoon osalta. Rakentamisella on arviointiselostuksessa tarkoitettu lähinnä laajennusalueen rakentamista. Tarkkaan ottaen on myös jätteenkäsittelylaitoksen rakentaminen rakentamista.

4.3 Vaikutusten selvittäminen ja merkittävyyden arviointi

Ympäristön nykytila on selostuksessa pääosin kuvattu riittävästi vaikutustarkastelujen perustaksi. Nykytilan kartoitus on perustunut käytettävissä oleviin mittaustietoihin, Metsä-Sairilan jäteaseman osalta henkilökunnan aistinvaraisiin havaintoihin sekä vaikutusalueen asukkaiden ja lomailijoiden eri häiriötekijöistä tekemiin valituksiin ja yhteydenottoihin. Esimerkiksi haittaeläimistä todetaan selostuksessa, että alueelta ei ole olemassa laskentatietoja. Ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan haittaeläinten, ihmisten elinolojen ja viihtyvyyden ja terveysvaikutusten (lähinnä melun) osalta olisi nykytilatietoa voinut kerätä erillisselvityksin sekä kysely- ja haastattelututkimuksin. Arviointiohjelmassa viitattiin vaihtoehtoon VE1 osalta puutteellisten maa- ja kallioperäselvitysten täydentämiseen vastaamaan hankkeen vaatimuksia. Lisäksi valvontaviranomainen on edellyttänyt tällaisen uuden selvityksen tekemistä. Ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan selvitys puuttuu selostuksesta.

Tarkastellut vaikutusalueet on esitetty rajausten yhteydessä. Vaikutusalueen rajaamisessa on perusteluna käytetty vaikutuksen tyyppiä ja sosiaalisten vaikutusten osalta niiden aiheuttaa muutosta. Kuten Itä-Suomen lääninhallitus lausunnossaan toteaa on rajaukset tehty olettaen, että nykyisin käytettävissä olevat haittojen torjuntatoimenpiteet on tehty ja ne toimivat oletetulla tavalla. Muilta laitoksilta saadun kokemuksen mukaan haitta-alueet voivat ajoittain olla arviointiselostuksessa esitettyä laajempia monista eri syistä. Hajualueen nykyistä laajuutta olisi ollut mahdollista arvioida haastattelututkimuksella ja/tai hajupaneelin avulla. Arviointiohjelmasta annetussa lausunnossa myös todettiin, että hajuvaikutukset ovat selkeä osakokonaisuus, joka ohjelmasta puuttui, ja se tulisi arvioida.

Vaikutuksia koskevat selvitykset on ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan kohdennettu oikein. Selostuksen mukaan arviointimenettelyssä arvioitavat vaikutukset konkretisoitiin sen perusteella, mitä eri intressitahot pitivät päätöksenteon kannalta tärkeinä. Intressitahojen näkemyksiä koottiin mm. ohjausryhmätyöskentelyn yhteydessä ja yleisötilaisuuksissa. Ympäristövaikutusten arvioinnissa erotettiin rakentamisen ja käytön ai-

kaiset vaikutukset. Hankkeessa rakentamisen aikaisista vaikutuksista tärkeimmiksi arvioitiin melu, liikenteen lisääntyminen ja sen aiheuttamat vaikutukset sekä pöly. Edellisten lisäksi jätehuoltotoiminnan vaikutuksista tärkeimpiä olivat kompostoinnin aiheuttama haju ja pinta- ja pohjavesivaikutusten estäminen.

Arvioinnissa käytetty keskeinen aineisto on esitetty selostuksessa. Hankkeen elinkaarta ei ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan ole kaikilta osin otettu huomioon. Syytä tähän on tarkasteltu edellä kohdassa 4.1. Lisäksi jätteenkäsittelylaitoksen rakentaminen ja sen käytöstä aiheutuvat vaikutukset puuttuvat selostuksesta. Selvitysten perusteellisuudessa olisi ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan ollut parantamisen varaa. Itä-Suomen lääninhallitus mainitsee lausunnossaan sosiaalisten vaikutusten arvioinnin jääneen puutteelliseksi riittävien selvitysten puuttuessa. Lisäksi useat mielipiteen esittäjät ovat kiinnittäneet huomiota selvitysten laatuun tai puutteellisiin. Asiantilaa lieventää kuitenkin se tosiasia, että merkittävimpien vaikutusten osalta selvitykset ja käytetty aineisto ovat olleet riittäviä. Arviointiselostuksessa on myös esitetty arvio mahdollisista ympäristöonnettomuuksista.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa käytetyt menetelmät on kuvattu selostuksessa – osa perusteellisemmin osa lyhyesti. Osa menetelmistä perustuu ainoastaan asiantuntija-arvioihin. Eniten arvostelua, varsinkin Metsä-Sairilan jäteaseman vaikutusalueella olevien henkilöiden taholta, on herättänyt meluhaittojen arvioinnissa käytetty laskentamalli (B&K Predictor 3.01). Sen ei ole katsottu olevan luotettava eikä siihen ole syötetty oikeita arvoja. Arviointiselostuksesta järjestetyssä yleisötilaisuudessa arviointiselostuksen tehneen konsultin edustaja Ari Simonen totesikin, että toisenlaisella mallilla tai toisilla lähtöarvoilla saataisiin eri tulokset. Selostuksen mukaan melun impulssivaikutusta ei ole mallissa huomioitu. Ympäristöministeriön julkaiseman ympäristöoppaan n:o 101 mukaan pohjoismainen yleinen eli teollisuusmelumalli on tunnetusti maailmanlaajuisestikin paras käytössä oleva malli ympäristömelun vyöhykkeiden laskentaan (sivu 62). Arviointimenettelyssä käytetty malli noudattaa selostuksen mukaan edellä mainittua pohjoismaista mallia, joten ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan käytetty laskentamalli on ollut tarkoituksenmukainen.

4.4 Vaihtoehtojen vertailu ja toteuttamiskelpoisuus

Vaihtoehtojen vertailu on arviointiselostuksessa tehty suppeasti. Vaihtoehtojen vertailumenetelmänä on käytetty kuvailevaa vertailua. Tavoitteena on ollut esittää eri vaihtoehtojen merkittävien ympäristövaikutusten keskeiset erot ja niiden merkitys. Vaikutusten erot on kuvattu merkittävien vaikutusten osalta. Vaikutusten erojen merkitystä on arvioitu sekä hankkeesta vastaavan kannalta että ympäristön tilan kannalta.

Vertailumenetelmä on ongelmallinen. Kuvailevassa vertailussa voi vertailun tekijä nostaa esiin omalta kannaltaan tärkeitä ja merkittäviä tekijöitä ja jättää vähemmälle huomiolle tai kokonaan pois joitakin muita tekijöitä, jotka voivat taas olla asianomaisen kannalta tärkeitä tai merkittäviä.

Vertailun tuloksena on esitetty päätelmänä vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuudesta nollavaihtoehdon osalta, että se voi tulla kysymykseen, jos muualle riittävän lähelle (100-150 km) toteutetaan yhdyskuntajätteidien

massapolton mahdollistava riittävän suuri polttolaitos ja Tikkalavaihtoehtoon osalta, että se voi tulla kysymykseen vain jos Metsä-Sairilavaihtoehtoa ei voida toteuttaa ja hankkeen toteuttamatta jättäminen ei tule kysymykseen. Loogisena lopputuloksena jäljelle jää vain Metsä-Sairilavaihtoehto. Metsä-Sairilavaihtoehtoon puolesta painavat loppujen lopuksi pitkälti taloudelliset seikat, joita ovat hankkeesta vastaavan paremmat mahdollisuudet vaikuttaa jätehuollon kustannuksiin ja jätehuoltomaksuihin.

4.5 Haittojen lieventäminen

Haittojen lieventäminen on esitetty selostuksessa toteutettavaksi sellaisina kuin ne normaalistikin toteutetaan rakentamisen ja toiminnan yhteydessä. Lisäksi lähtökohtana on ollut, että lainsäädäntöä noudatetaan. Erillisiä lieventämistoimia ei ole esitetty. Epäselväksi selostuksessa esitetyn perusteella jää mitä tarkoitetaan suotovesien johtamisen tehostamisella vaihtoehtossa VE1 ja hajuhaittojen vähentämisellä lisäämällä kompostointilaitoksen kapasiteettia. Ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan lienee tarkoitettu suotovesien keräämisen tehostamista ja kompostointilaitoksen laajentamista niin, että aktiivivaiheen kompostoituminen mitoitetaan ajaltaan pidemmäksi. Epäselvyydet tulee ympäristökeskuksen mukaan selvittää lupahakemuksen yhteydessä.

4.6 Seuranta

Seurantaohjelma on esitetty arviointiselostuksessa. Toiminnan aikainen seuranta sen hajupäästöjen osalta esitetty ehdollisena - mikäli toiminnasta aiheutuu selvästi havaittavia hajupäästöjä ympäristöön, voidaan harkita hajupaneelin perustamista lähialueen asukkaiden keskuuteen. Samoin pölymittauksia on esitetty tehtäväksi mikäli tietoa halutaan. Ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan hankkeesta vastaavan olisi pitänyt selostuksessa sitoutua näihin seurantoihin, kun niitä selvästi pidetään mainitsemisen arvoisina.

4.7 Osallistuminen

Osallistumisprosessi, osallistumistavat ja osallistujat on kuvattu arviointiselostuksessa. Arviointimenettelyssä perustettiin ohjausryhmä, jossa oli edustajat seuraavilta tahoilta: Mikkelin kaupunki, Sairilan, Tikkalan ja Salosaaren kylätoimikunnat, Itä-Suomen lääninhallitus, Etelä-Savon ympäristökeskus, Mikkelin kaupunki/ympäristöpalvelut ja hankkeesta vastaava Mikkelin Jätehuolto. Ohjausryhmän työskentelyyn osallistui myös ympäristövaikutusten arvioinnin laadinnasta vastaava konsultti Insinööri-toimisto Paavo Ristola Oy. Ohjausryhmä kokoontui käsittelemään arviointiselostuksen luonnosta. Ohjausryhmätyössä erityisesti kylätoimikuntien edustajat olivat aktiivisia.

Ohjausryhmän lisäksi ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä haluttiin tavoittaa vielä laajempia kansalaiskerroksia, kuten niiden alueiden asukkaita, joita hanke erityisesti koskettaa. Tämän vuoksi pidettiin yleisötilaisuuksia, joiden tavoitteena oli esitellä hanketta ja saada kartoitettua konkreettisia vaikutuksia, joita paikalliset asukkaat haluavat päätöksenteossa otettavaksi huomioon.

Arviointiselostuksessa ei ole kuvattu miten eri osapuolten näkemykset on otettu huomioon arviointiprosessissa. Ympäristökeskuksen arvion mukaan ne on kuitenkin pyritty ottamaan kattavasti huomioon kuten YVA-menettelyyn oleellisesti kuuluukin.

4.8 Arviointiselostuksen riittävyys

Hankkeen ympäristövaikutukset on arvioitu YVA-lain ja -asetuksen tarkoittamalla tavalla ja arviointiselostus sisältää YVA-asetuksen edellyttämät seikat. Arviointiselostusta voi näin ollen pitää riittävänä. Hankkeen jatkosuunnittelua silmällä pitäen ympäristökeskus on kuitenkin kiinnittänyt huomiota edellä esiin tulleisiin seikkoihin. Mikäli hanke päädytään toteuttamaan vaihtoehtojen VE0 tai VE1 pohjalta, on lupahakemukseen liitettävä tarkemmat selvitykset hajuvaikutuksista ja -vaikutusalueesta, haittaeläimistä sekä tarkempi selvitys kallioperästä.

5. LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄPITO

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävänä yhden kuukauden ajan 26.8.2003 alkaen ympäristöhallinnon [www-sivulla](http://www.ymparisto.fi/poltavo/yva/arkisto/esa/7/laussel.pdf) osoitteessa <http://www.ymparisto.fi/poltavo/yva/arkisto/esa/7/laussel.pdf> ja virka-aikana yhden kuukauden ajan seuraavissa paikoissa:

Mikkelin kaupungintalo, Raatihuoneenkatu 8 – 10, Mikkeli
Mikkelin kaupungin virastotalo, 3. krs, jätehuolto, Maaherrankatu 9 – 11, Mikkeli
Etelä-Savon ympäristökeskus, Jääkärintie 14, Mikkeli

Johtaja

Heikki Teräsvirta

Ympäristöinsinööri

Keijo Lindberg

6. LIITTEET

Luettelo lausunnonantajista ja mielipiteen esittäjistä
Suoritemaksun määräytyminen ja sitä koskeva oikaisuvaatimusosoitus

Suoritemaksu 5 000 €

Jakelu

Mikkelin kaupunki/Mikkelin Jätehuolto suoritemaksua vastaan

Tiedoksi

Alueelliset ympäristökeskukset
Lausunnon antajat
Mikkelin kaupunki
Mikkelin kaupunki/ympäristöpalvelut
Etelä-Savon maakuntaliitto
Suomen ympäristökeskus
Ympäristöministeriö
Jari ja Anne Alkiomaa
Pentti Auersalo
Kalevi ja Sirkka Autio
Eila Buhr
Eero Hämäläinen
Marja Jell-Kosonen
Hannu Lojonen
Ilkka ja Tuija Pietiäinen
Iiris ja Petri Relander
Jyrki ja Maarit Relander
Kirsi Relander
Raili Relander
Björn-Eric Svensson
Veli-Ville Varneslahti

LIITE 1**LUETTELO LAUSUNNONANTAJISTA JA MIELIPITEEN
ESITTÄJISTÄ****LAUSUNNOT**

Itä-Suomen lääninhallitus
Tiehallinto/Kaakkois-Suomen tiepiiri

MIELIPITEET

Alkiomaa Jari ja Anne
Auersalo Pentti
Autio Kalevi ja Sirkka
Buhr Eila
Hämäläinen Eero
Jell-Kosonen Marja
Lojonen Hannu
Pietiäinen Ilkka ja Tuija
Rantanen Iris ja Petri
Relander Jyrki ja Maarit
Relander Kirsi
Relander Raili ja 69 muuta
Svensson Björn-Eric
Varneslahti Anneli ja Veli-Ville

LIITE 2**MAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA
MUUTOKSENHAKU**

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa (1415/2001) alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista olevan maksutaulukon mukaisesti.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määrittämisestä.